

Arquitectura Catalana

2004-2009

Retrat d'un temps

Exposició a la Cité de l'Architecture et du Patrimoine

6 d'octubre de 2009 -- 1 de gener de 2010

Col·legi d'Arquitectes
de Catalunya

Generalitat de Catalunya
**Departament de Política Territorial
i Obres Públiques**

L'ARQUITECTURA CATALANA ACTUAL ES MOSTRA A PARÍS

L'exposició *Arquitectura catalana 2004-2009, retrat d'un temps* s'inaugura demà, 6 d'octubre, a la Cité de l'Architecture de la capital francesa

Un total de 77 obres creades per professionals catalans des de l'any 2004 fins avui integren l'exposició, que des del 6 d'octubre i fins l'1 de gener es podrà veure a dues de les sales de la *Cité de l'Architecture et du Patrimoine* de París.

Arquitectura catalana 2004-2009, retrat d'un temps pretén mostrar, amb una selecció d'obres de totes les tipologies possibles i de caràcter intergeneracional, la riquesa i alhora els trets característics de la producció arquitectònica catalana dels darrers cinc anys. L'exposició serà inaugurada demà dimarts pel conseller de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat, Joaquim Nadal; François de Mazières, president de la Cité de l'Architecture et du Patrimoine, Francis Rambert, director de l'Institut Français d'Architecture (IFA), i el degà del COAC, Jordi Ludevid, entre d'altres autoritats.

Organitzada pel Col·legi d'Arquitectes de Catalunya (COAC), l'exposició està produïda conjuntament pel Departament de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya, la *Cité de l'Architecture* i el COAC i compta amb la col·laboració de l'Institut Ramon Llull i de la Diputació de Barcelona. Els arquitectes Esteve Bonell i Marta Peris, l'editor Albert Ferré i el crític d'arquitectura Francis Rambert són els comissaris de l'exposició.

Fotografies de cadascuna de les obres seran mostrades en un seguit de panells, que en una trentena de casos es veuran acompanyats, a més, de maquetes. Aquests suports es veuran complementats, finalment, per la projecció d'un audiovisual que ampliarà la informació sobre les obres i la publicació d'un complet catàleg que servirà com a full de sala per recórrer la mostra.

El mateix dia de la inauguració, es portarà a terme una taula rodona a la *Cité de l'Architecture*, en què participaran els arquitectes Enric Ruiz-Geli, Carme Pinós, Carlos Ferrater, Xavier Monteys, Esteve Bonell i Jacques Lucan, a més de Francis Rambert, Joan Ganyet, director general d'Arquitectura i Paisatge de la Generalitat de Catalunya, Oriol Clos, arquitecte en cap de l'Ajuntament de Barcelona, i Fernando Marzá, vocal de Cultura del COAC.

Amb l'organització d'aquesta exposició, el COAC incideix en un dels seus objectius prioritaris: la difusió màxima del treball dels professionals catalans. La mostra *Arquitectura catalana* està concebuda amb caràcter itinerant. En aquest sentit ja s'han iniciat converses perquè després de París la seva pròxima parada sigui Glasgow.

Podeu descarregar-vos imatges de les obres a: www.coac.net/fotos/

Per a més informació: Departament de Comunicació del COAC
Tel. 93 306 78 45 – comunicacio@coac.cat

Una exposició dividida en sis grans àmbits

La gairebé vuitantena d'obres que protagonitzen l'exposició es distribueixen en sis grans àmbits temàtics que es plantegen eludir la classificació tipològica com a únic element diferenciador en favor d'altres criteris, com ara la voluntat de construir o transformar l'espai físic on s'ha d'incorporar l'obra arquitectònica. Així, el conjunt d'obres seleccionades, que van des de grans projectes a d'altres de més modestos, s'agrupen al voltant d'aquests grans eixos: **continuitats, noves identitats, buits, límits, paisatges, i comunitats.**

I. Continuitats

Es tracta d'obres que s'insereixen en un teixit ja existent, on estableixen i redefeixen relacions i equilibris amb l'entorn. Aquests projectes han tingut la capacitat d'interpretar les característiques que la història i el temps han dictat per al lloc on se situen. Nous usos per a edificis antics, espais rejoyenits que no perden els seus trets d'identitat, intervencions sobre quelcom ja construït respectuoses, de vegades gairebé invisibles, que ajuden a la consolidació de l'espai urbà.

En aquest àmbit s'hi inclou un subapartat, dedicat a les noves façanes de l'Eixample, que recull sis exemples de renovació o noves construccions en el traçat dissenyat per Cerdà.

1. Reforma i ampliació del Museu Picasso, Barcelona, 2002-2004
Autor: Jordi Garcés
2. Illa Robadors, Barcelona, 2008
Autors: MBM Arquitectes (Josep Martorell, Oriol Bohigas, David Mackay, Oriol Capdevila, Francesc Gual)
3. Cabana i accessos a masia, Santa Pau (Girona), 2000-2004
Autors: Hidalgo - Hartmann Arquitectura (Jordi Hidalgo, Daniela Hartmann)
4. Habitatge unifamiliar, Albons (Girona), 2007-2009
Autors: Marta Adroer, Sergi Serra
5. Habitatge unifamiliar al carrer Minerva, Barcelona, 2006
Autor: Toni Gironès
6. Aulari i sales d'estudi provisionals – UPF, Barcelona, 2007-2008
Autor: F451 Arquitectura (Santiago Ibarra, Toni Montes, Lluís Ortega, Xavier Osarte, Esther Segura)
7. Biblioteca del Campus del Barri Vell – UDG, Girona, 2005-2007
Autors: Bosch – Tarrús (Jordi Bosch, Joan Tarrús)
8. Edifici Departamental per a l'ETSEIB – UPC, Barcelona, 2008
Autors: Pere Joan Ravetllat, Carme Ribas
9. Edifici d'oficines 22@, Barcelona, 2003-2004
Autors: Pich-Aguilera Arquitectos (Felip Pich-Aguilera, Teresa Batlle)
10. Nau Mediterrània d'Enginyeria – MdE, Barcelona, 2004
Autors: Josep Llobet Arquitectes
11. Centre d'art Cal Massó, Reus (Tarragona), 2007-2009
Autors: Núria Salvadó, David Tapias

12. Passarel·la per a vianants, Terrassa (Barcelona), 2003-2004
RGA Arquitectes (Pere Riera, Josep M. Gutiérrez, Josep Sotorres, Montserrat Batlle, Barto Busom)
13. Parc Torrent d'en Farré, Esplugues de Llobregat (Barcelona), 2002-2004
Autora: M. Isabel Bennasar
14. Espais públics al casc antic de Banyoles (Girona), 1999-2009
Autor: Josep Miàs

Intervencions a les noves façanes de l'Eixample Cerdà:

15. Edifici d'oficines i habitatges al carrer de Balmes (Barcelona), 2002
Autor: Carlos Ferrater
16. Ampliació de l'Hotel Condes de Barcelona al carrer de Mallorca (Barcelona), 2007
Autor: Jon Montero
17. Edifici d'habitatges Montecarlo al carrer de Provença (Barcelona), 2005
Autor: Santiago Vives
18. SO.HO Hotel, a la Gran Via de les Corts Catalanes (Barcelona), 2005-2006
Autor: Alfredo Arribas
19. Edifici d'habitatges al carrer de Casp (Barcelona), 2007-2009
Autors: Jaume Bach, Eugeni Bach Arquitectes
20. Hotel Omm, al carrer del Rosselló (Barcelona), 2001-2003
Autors: Juli Capella, Miquel Garcia

II. Noves identitats

En aquest apartat s'hi apleguen obres que són el resultat de l'augment o redefinició de l'espai urbà, en molts casos ocupant més territori amb projectes que tenen la voluntat d'esdevenir punts neuràlgics de nous fragments de la ciutat. Aquesta es transforma i passa dels centres històrics tradicionals cap a d'altres punts nous, tot provocant altres maneres de concebre i de mostrar la ciutat. En resum, es tracta de nous edificis capaços de barrejar estils i estètiques diverses, que busquen noves complicitats i millores en l'espai urbà, però sense apropiar-se'l.

Dins aquest àmbit cobra una especial importància el districte 22@, que acull la major part (les deu primeres) de les obres incloses en aquesta categoria.

1. Pla 22@. Transformació urbanística i econòmica de les àrees industrials del Poblenou, Barcelona, 2000-2015
Autors: Sector d'Urbanisme de l'Ajuntament de Barcelona
2. Pla de reforma interior del sector del Campus Audiovisual, Barcelona, 2005 - en curs
Autors: BB+GG Arquitectes (Beth Galí, Jaume Benavent)
3. Edifici d'oficines Mediapro, Barcelona, 2008
Autors: Carlos Ferrater, Patrick Genard, Xavier Martí
4. Edifici Universitat Pompeu Fabra – UPF, Barcelona, 2006-2008
Autors: Josep Benedito, Ramon Valls
5. Subcentral elèctrica, planta fred-calor i parc, Barcelona, 2005, 2010, 2009-2010
Autors: Víctor Rahola, Jorge Vidal
6. Edifici d'oficines Indra, Barcelona, 2004-2006
Autors: Fermín Vázquez - b720 arquitectos
7. Edifici d'oficines MediaTIC, Barcelona, 2007-2009
Autor: Cloud 9 (Enric Ruiz-Geli)
8. Museu Can Framis - Fundació Vila Casas, Barcelona, 2008
Autor: BAAS (Jordi Badia)
9. Edifici d'oficines Gaes, Barcelona, 2008-2009
Autors: Mizien (Iván Bercedo, Jorge Mestre)
10. Hotel Diagonal Zero, Barcelona, 2005-2009
Autor: Estudi Joan Pascual
11. Parc Metropolità de l'Aigua, Saragossa, 2005-2009
Autors: Aldayjover arquitectos (Iñaki Alday, Margarita Jover)

12. Hotel Hiberus, Saragossa, 2006-2008
Autors: Martínez Lapeña - Torres Arquitectos (José A. Martínez Lapeña, Elies Torres)
13. Abocador Vall d'en Joan, el Garraf (Barcelona), 2004 - en curs
Autors: Batlle i Roig Arquitectes (Enric Batlle, Joan Roig), Teresa Galí
14. Planejament i urbanització de la plaça d'Europa. Edificis d'oficines i estació de ferrocarrils, l'Hospitalet de Llobregat (Barcelona), 2007-2008
Autors: Viaplana arqts. (Albert Viaplana, David Viaplana)

III. Buits

Inclou obres que una vegada construïdes esdevenen elements connectors a l'espai públic, en bona part perquè incorporen un procés de desocupació espacial que es correspon amb la creació d'un espai còncav i irreductible que permet donar un valor nou a allò que ja existia. Aquesta estratègia és apreciable en projectes de diferents escales: des de la urbana, capaç d'alliberar espais públics, fins a una escala d'edificació capaç d'esponjar la massa construïda per tal d'assolir un edifici permeable a vistes, aire i llum.

1. Biblioteca i casal d'avis a Sant Antoni, Barcelona, 2005-2007
Autors: RCR Arquitectes (Ramon Aranda, Carme Pigem, Ramon Vilalta)
2. Mercat municipal i plaça del mercat a Inca (Mallorca), 2005-2009
Autors: CLCM Architects (Charmaine Lay, Carles Muro)
3. Fundació Alcía, Sant Fruitós de Bages (Barcelona), 2006-2007
Autors: Lluís Clotet, Ignacio Paricio, Abeba Arquitectes
4. Edifici d'oficines Torre Cube, Guadalajara (Mèxic), 2003-2005
Autora: Carme Pinós
5. Edifici d'oficines Gas Natural, Barcelona, 2004-2006
Autors: Miralles Tagliabue – EMBT
6. Habitatge unifamiliar a Gaüses (Girona), 2005-2007
Autors: Anna & Eugeni Bach arquitectes

IV. Límits

Les obres incloses en aquest àmbit actuen com a llindar, com a frontera o filtre que regula la permeabilitat entre dos medis diferenciats. El concepte de límit urbà o el d'edifici com a límit abasta un ventall d'escales que recull des de projectes urbans a la perifèria fins a edificis situats allà on canvien els teixits, tant a la ciutat com en el territori.

1. Hotel Aire de Bardenas, Tudela (Navarra), 2007
Autors: Emiliano López , Mónica Rivera
2. Vila universitària – UAB, Bellaterra (Barcelona), 2007-2009
Autors: BAG, SLP - Eduard Bru
3. Edifici d'oficines, Rubí (Barcelona), 2005-2007
Autors: Manuel Bailo, Rosa Rull
4. Passeig marítim, l'Ametlla de Mar (Tarragona), 2004
Autor: Ruisánchez Arquitectes (Manuel Ruisánchez)
5. Projecte d'ordenació del sector de Torre-sana, Terrassa (Barcelona), 2007-
en curs
Autor: Manuel de Solà-Morales
6. Edifici d'habitatges socials, Terrassa (Barcelona), 2007-2009
Autors: Ricardo Flores, Eva Prats

V. Paisatges

Totes aquestes obres mostren trets característics com el treball topogràfic, la manipulació del sòl o el desdibuixament dels límits entre naturalesa i artificialitat. Són, a més, estratègies de projecte característiques de la producció arquitectònica catalana. Són una prova de com l'arquitectura s'integra a un procés de formació del territori per acumulació de capes històriques: té un valor com a geologia, paisatge i, sobretot, com a infraestructura física i social.

1. Biblioteca Jaume Fuster, Barcelona, 2004-2006
Autors: Josep Llinàs, Joan Vera
2. Institut d'Ensenyament Secundari Els Ports, Morella (Castelló), 2006
Autors: Nicanor García, Helio Piñón
3. Centre sanitari social, Villablino (León), 1998-2002
Autor: Tonet Sunyer
4. Centre de Recursos Logístics, Molins de Rei (Barcelona), 2004-2007
Autors: BOPBAA (Josep Bohigas, Francesc Pla, Iñaki Baquero)
5. Habitatge unifamiliar a Bescanó (Girona), 2008 - en construcció
Autor: Josep Ferrando
6. Celler Ferrer Bobet, Falset (Tarragona), 2006
Autors: Miquel Espinet, Antoni Ubach
7. Camp de regates, Banyoles (Girona), 2003-2004
Autors: Josep Cargol, Ricard Turon
8. Microcostes, Vinaròs (Castelló), 2004-2006
Autor: Guallart Architects (Vicente Guallart)
9. Centre Cultural i plaça Largo da Devesa, Castelo Branco (Portugal), 2003-2006
Autor: Josep Lluís Mateo, MAP Arquitectes
10. Parc del Centre, el Papiol (Barcelona), 2006-2008
Autors: Quim Rosell, Natalia Bernárdez
11. Cims de Montjuïc, Barcelona, 2005-2009
Autors: Joan Forgas, Dolors Ylla-Català
12. Ossera-Memorial de la Batalla de l'Ebre, la Fatarella (Tarragona), 2004-2005
Autors: STEM Arquitectes (Esteve Aymerich, Inés de Rivera, Ton Salvadó)

VI. Comunitats

La creació d'habitatges i equipaments col·lectius és la principal activitat de l'arquitecte i un espai amb cabuda per a l'experimentació de noves solucions, tot i les limitacions pressupostàries i de superfície que solen caracteritzar, per exemple, l'habitatge protegit. Les obres incloses en aquest darrer àmbit es divideixen en dos grans grups: habitatges i equipaments.

1. Edifici d'habitatges i equipament, Barcelona, 2003-2006
Autors: Jaime Coll, Judith Leclerc
2. Edifici d'habitatges socials, Barcelona, 2006-2008
Autor: RSanabria Arquitectes Associats (Ramon Sanabria, Josep Maria Casadevall)
3. Edifici d'habitatges per a gent gran i llars de suport, Barcelona, 2007-2009
Autors: Sergi Serrat, Ginés Egea, Cristina García
4. Edifici d'habitatges per a gent gran, Barcelona, 2008
Autors: Joan Callís, Pia Wortham
5. Edifici d'habitatges socials, Santa Eugènia (Girona), 2005-2008
Autor: Arcadi Pla
6. Edifici d'habitatges socials, Vilassar de Dalt (Barcelona), 2007
Autor: Frediani [Arquitectura] (Arturo Frediani)
7. Mercat de les Flors, Barcelona, 2005-2009
Autor: WMA- Willy Müller Architects
8. Biblioteca del districte VI, Terrassa (Barcelona), 2004-2005
Autors: Joan Arias, Màrius Quintana
9. Biblioteca del districte IV, Terrassa (Barcelona), 2006
Autors: Moisés Gallego, Sergi García, Alex Gallego
10. Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona, 2001-2006
Autors: Brullet i Associats, SL
11. Ajuntament de Sant Cugat del Vallès (Barcelona), 2005-2008
Autors: Franc Fernández, Carles Puig, Xavier Vancells
12. Ampliació del Centre d'Educació Primària i Institut d'Ensenyament Secundari, Cadaqués (Girona), 2008
Autors: Gabriel Mora, Carmina Sanvisens
13. Centre d'Educació Infantil i Primària L'Agulla, el Catllar (Tarragona), 2006
Autors: José Miguel Roldán, Mercè Berengué

14. Centre d'Educació Infantil i Primària de la Colònia Güell, Santa Coloma de Cervelló (Barcelona), 2004-2006
Autors: BCQ Arquitectes (David Baena, Toni Casamor)
15. Centre d'Assistència Primària, Canet de Mar (Barcelona), 2006-2008
Autors: Conxita Balcells, Ana Lete
16. Seu del Consell Insular de Menorca, Maó (Menorca), 2003
Autors: Serra-Vives-Cartagena Arqtes. (Enric Serra, Lluís Vives, Jordi Cartagena)
17. Tanatori municipal, Vila-seca (Tarragona), 2003
Autors: Mamen Domingo, Ernest Ferré
18. Museu CosmoCaixa, Barcelona, 1999-2004
Autors: Terradas Arquitectes (Robert Terradas, Esteve Terradas)
19. Biblioteca Font de la Mina, Barcelona 2007-2009
Autors: Alfons Soldevila, David Soldevila

El disseny de l'exposició

Panells, maquetes i catàleg conformen el trípod que sustenta el disseny de l'exposició *Arquitectura catalana 2004-2009, retrat d'un temps*. Un total de 90 panells metàl·lics de tres mides diferents (75 x 150, 100 x 150 i 150 x 150 cm) nodriran els sis àmbits temàtics de l'exposició. El seu contingut serà molt concís: una fotografia de grans dimensions de l'obra i unes coordenades. En alguns casos, acompanyarà el panell una maqueta de l'obra col·locada sobre una peanya.

Aquesta parquedat d'informació només és aparent. L'objectiu és que el catàleg esdevingui una veritable guia de navegació per la mostra. S'han editat 10.000 exemplars d'aquest catàleg, que serà lliurat de forma gratuïta a tots els visitants de l'exposició, per tal de permetre'ls identificar i ampliar dades de cada obra amb les coordenades de referència del panell. Editat en tres idiomes (francès, català i anglès), el catàleg dedica una doble pàgina a cadascun dels 77 projectes, amb un parell de fotografies, seccions i alçats i una breu memòria tècnica.

Com a complement, en dos espais de les sales que ocuparà l'exposició s'hi projectarà de forma ininterrompuda un audiovisual amb diverses imatges fotogràfiques de cada projecte.

La Cité de l'Architecture et du Patrimoine de Paris

La Cité de l'Architecture de Paris, inaugurada el mes de setembre de 2007 pel president francès Nicolas Sarkozy, consagra els seus 23.000 metres quadrats a la promoció del patrimoni i de l'arquitectura. La Cité ocupa l'històric Palais de Chaillot, a la plaça del Trocadero, i aglutina tres grans departaments o organismes: el museu dels Monuments Francesos, l'Institut Francès d'Arquitectura i l'Escola de Chaillot amb una clara voluntat de treball complementari.

El projecte museístic de la institució, que depèn del Ministeri de Cultura i Comunicació, cerca un equilibri entre creació arquitectònica i patrimoni i les seves col·leccions se centren en obres i referents parisencs, de la regió i també de l'exterior, amb un programa pensat tant per al públic en general com per als professionals.

Una de les instal·lacions més destacades del centre és la Galeria d'Arquitectura Moderna i Contemporània, un espai que planteja un recorregut temàtic per a la comprensió de l'arquitectura i el seu context històric en els darrers 150 anys. Aquesta galeria, creada sota el comissariat de l'arquitecte Fernando Marzà, mostra maquetes, dibuixos i reproduccions a escala 1:1, com ara la d'un dels apartaments de la Unité d'Habitation de Marsella de Le Corbusier.

La Cité compta també amb un seguit de sales reservades per a exposicions temporals, a dues de les quals s'instal·larà l'exposició *Arquitectura Catalana 2004-2009, retrat d'un temps*.

La biblioteca i l'arxiu de la Cité estan considerats dos equipaments de referència a nivell francès. La primera atresora una col·lecció de 30.000 documents, 420 publicacions periòdiques i 350 arxius audiovisuals. Per la seva banda, l'arxiu ha recopilat en els darrers 25 anys prop de 300 col·leccions, principalment procedents dels fons d'arquitectes francesos actuals.

<http://www.citechailot.fr/>

Un pas endavant en la divulgació de l'arquitectura catalana

Des de la constitució, l'any 1931, del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, la divulgació de l'arquitectura catalana ha esdevingut obligació i vocació de la institució al llarg de la seva història.

L'exposició *Arquitectura catalana 2004-2009, retrat d'un temps* representa un punt d'inflexió en la política cultural col·legial i és un avenç decidit a nivell internacional per apropar a la societat europea l'arquitectura catalana més contemporània. D'aquesta manera, la Junta de Govern del COAC aposta per divulgar fora de Catalunya els valors de l'arquitectura catalana d'avui amb la ferma voluntat de mantenir-la en els nivells de prestigi, reconeixement i valoració internacionals, alhora que potencia la competitivitat dels professionals catalans.

Per produir aquesta exposició, el Col·legi d'Arquitectes de Catalunya ha comptat amb la col·laboració del Departament de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya i la Cité de l'Architecture et du Patrimoine a París. La concertació que ha fet possible aquesta exposició és un altre dels factors que marca una inflexió en la política cultural del COAC.

En l'actualitat, el Col·legi d'Arquitectes de Catalunya esdevé un important centre d'irradiació cultural, en situar-se com a primer promotor d'arquitectura i urbanisme a Catalunya. El COAC conserva un Arxiu Històric i una Biblioteca amb prop de dos milions de documents que configuren un centre d'investigació de rellevància internacional que facilita la comprensió de la història de l'arquitectura catalana. A més, en els darrers cinc anys, la institució col·legial ha produït més de sis-centes exposicions, ha editat cent cinquanta llibres i ha organitzat més de cinc-cents actes culturals per a totes aquelles persones —expertes o simples afeccionades— atretes per l'arquitectura i l'urbanisme com un fenomen cultural i artístic que va més enllà de les seves particularitats tècniques.

“Podem presentar Arquitectura Catalana 2004-2009, retrat d'un temps com un punt d'inflexió en la trajectòria que ha dibuixat el COAC amb la seva acció de divulgació al llarg dels anys. Pel seu coratge davant del repte de mostrar l'arquitectura catalana actual, per la seva opció a favor d'aplegar les diferents generacions, o perquè també té el valor de reforçar la competitivitat del conjunt dels nostres arquitectes en un món globalitzat.”

“Es comprova que l'arquitectura catalana d'avui no trenca sinó que s'inscriu naturalment en el llinatge de la seva millor tradició.”

(fragment del text "Inflexió en la trajectòria del COAC de divulgació de l'arquitectura catalana," de Jordi Ludevid, degà del COAC, del Catàleg de l'exposició "Arquitectura Catalana 2004-2009, retrat d'un temps").

La implicació del Govern de Catalunya amb l'arquitectura i els arquitectes catalans

Dins del Govern de Catalunya, el Departament de Política Territorial i Obres Públiques té la competència en Urbanisme i Planificació territorial, i desenvolupa actuacions en un ampli ventall d'àrees amb incidència directa sobre l'arquitectura, com són el programa de rehabilitació de nuclis antics, la Llei de Barris i les polítiques de Paisatge. Els 7 Plans Territorials Parcials, la vintena de Plans Directors Urbanístics en desenvolupament i la intervenció integral simultània en més de 100 barris de Catalunya (amb una població implicada de 80.000 habitants), i en 150 nuclis històrics, posen de manifest el rol determinant dels arquitectes catalans en les polítiques públiques.

L'exposició *Arquitectura Catalana 2004-2009, retrat d'un temps*, organitzada pel Col·legi d'Arquitectes de Catalunya en col·laboració amb el Departament de Política Territorial i Obres Públiques, és una ocasió immillorable per presentar a la societat francesa el batec més recent de l'arquitectura catalana, representada per un potent col·lectiu d'arquitectes en avançat procés d'internacionalització. En aquest sentit, el Govern de la Generalitat recolza aquesta important exposició amb l'objectiu de promoure la internacionalització de l'arquitectura de Catalunya portant al centre de París el millor de les últimes obres dels arquitectes catalans, i mostra al món que Catalunya és un país d'arquitectura, no només de passat, sinó també de present i de futur.

Els comissaris de l'exposició

Francis Rambert

Periodista i crític d'arquitectura, en l'actualitat és el director de l'Institut Français d'Architecture (IFA) a la Cité de l'Architecture et du Patrimoine (crec que hauria d'anar sense cursives) a París des de l'any 2004. Des de 1990 fins a 2003, va escriure la columna *Architecture* a les pàgines de cultura de *Le Figaro*, i també va ser col·laborador habitual de la revista *Connaissance des Arts* i del programa *Métropolitains* a *France Culture*. Fou, des de la seva creació el 1989 fins a 2002, redactor en cap de la publicació mensual *D'Architectures*, la revista professional de creació arquitectònica. Ha publicat nombrosos articles sobre arquitectura i disseny en mitjans especialitzats i és l'autor de diversos llibres, com una biografia de Massimiliano Fuksas per a Editions du Regard (1997). Ha estat comissari de nombroses exposicions com *Bouge l'Architecture!* (París, 2002), i la biennial d'arquitectura de Buenos Aires (1998 i 2001), Rotterdam (2003) i Venècia (2008).

“Gaudí, Montaner, Jujol... amb aquests tres noms il·lustres, es podria oferir una visió general del modernisme català. Però, i l'escena contemporània? Què vol dir ser modern a la societat catalana després del museu Guggenheim de Bilbao? Quins són els trets característics que defineixen l'arquitectura “catalana” actual?”

“No és Espanya, ni tampoc França”, així hauria definit Catalunya un general de Napoleó. Aquesta afirmació de principis del segle XIX, independentment de l'opinió de cadascú, indica que Catalunya és un territori de transició i, sobretot, que té una singularitat real. I a aquesta geografia particular li correspon un esperit particular.

A principis del segle XXI observar una fotografia de l'arquitectura catalana contemporània permet interrogar-se sobre la qüestió de l'esperit català i comprovar un cop més la seva famosa ambivalència entre la rauxa — encarnada per un Miralles— i el seny —per un Coderch— present a l'ànima dels projectes. El pèndol es mou entre l'expressionisme i el classicisme modern.”

(fragment del text “L'esperit català, lluny del regionalisme” del Catàleg de l'exposició *Arquitectura Catalana 2004-2009, retrat d'un temps*)

Esteve Bonell

Arquitecte per l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona l'any 1971, fou professor de projectes d'aquesta universitat des de 1972 fins a 2008. Professor a l'Escola Politècnica de Lausana en els cursos 1983-84 i 1997-98, a l'Escola d'Arquitectura de París-Belleville en els cursos 1986-93, i professor titular de Projectes a l'Accademia di Architettura di Mendrisio, a Suïssa, des de l'any 2000. Ha rebut, entre d'altres, els premis d'arquitectura nacionals i internacionals següents: Premi Europeu d'Arquitectura Mies Van der Rohe pel Palau Olímpic d'Esports de Badalona (1992), Premi FAD d'Arquitectura per l'edifici d'habitatges Frègoli (1975) i pel Velòdrom d'Horta (1985), Premi Ciutat de Barcelona per l'Hotel Citadines (1994) i per la remodelació de les antigues casernes Jaume I com a seu de la Universitat Pompeu Fabra (1996), Premi Nacional d'Arquitectura Esportiva pel conjunt de les construccions esportives (2000) i Lauréat du concours du Parlement du Canton de Vaud à Lausana (2009).

“Malgrat els possibles oblits, la selecció presenta els enfocaments i les mirades d'arquitectes de diferents generacions. Tant hi podem trobar projectes que proposen una continuïtat amb el passat recent com d'altres que aposten per opcions més innovadores.

L'exposició pretén ser una síntesi entre uns i altres, presentant així obres de diferents escales: projectes mediàtics o socials, realitzats per encàrrec de les diferents administracions públiques o de caràcter privat. Obres que completen trossos de la ciutat històrica, que potencien nous espais urbans o que conquereixen paisatges naturals. Algunes es poden qualificar d'arquitectura representativa, però també hi ha obres menors, més contingudes, silencioses, sense que això vulgui dir exemptes de càrrega poètica.

Tot i les reduïdes dimensions de l'exposició i que les obres exposades són recents, la selecció mostra l'interès constant que hi ha a Catalunya per l'arquitectura i permet afirmar que la història continua, que la complicitat entre professió i societat, arquitectura i administració, ha donat bons resultats.”

(fragment del text “Una exposició d'arquitectura catalana a París” del Catàleg de l'exposició *Arquitectura Catalana 2004-2009, retrat d'un temps*)

Marta Peris

Arquitecta per l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona (ETSAB) l'any 1998, des de 2003 desenvolupa la seva activitat professional amb l'arquitecte José Manuel Toral a l'estudi Peris+Torales arquitectes. S'interessa especialment pel tema de l'habitatge, el qual desenvolupa des de diferents àmbits. En l'àmbit docent, és professora associada al departament de Projectes de l'ETSAB des de l'any 2002 i professora de Projectes a la Universitat d'Arquitectura La Salle URL des de l'any 2005. També pronuncia conferències sobre habitatge en màsters nacionals i a l'Accademia di Architettura di Mendrisio, Suïssa, des de 2004. Treballa en l'elaboració de la tesi doctoral "La casa japonesa a través del cinema de Yasuhiro Ozu" i ha escrit l'article "Buidar la casa" publicat a *Arq.Cat* vol. 2 (2008).

"Tras escrutar el panorama de la arquitectura catalana, trazamos algunas líneas que nos ayudarán a racionalizar una manera de mirar capaz de transmitir el abanico de actitudes, intereses y maneras de hacer..."

"La estructura temática de la exposición intentaba evitar la mera clasificación para enunciar algunas de estas estrategias, que fueron apareciendo desde la mirada del conjunto, a medida que revisábamos las obras. La construcción del vacío, paisajes, nuevas identidades, continuidades, y límites, intentaban vislumbrar dichas actitudes.

Dos secciones más, vivienda y equipamientos, escapaban intencionadamente de dicha estructura temática, para explicar la importancia y presencia de la obra social en Cataluña promovida por la Administración Pública."

(fragment del text "Vínculos" del Catàleg de l'exposició *Arquitectura Catalana 2004-2009*, retrat d'un temps)

Albert Ferré

Editor, en l'actualitat i des de 1997 és el responsable de continguts de l'editorial Actar (www.actar.com). Va estudiar arquitectura a l'ETSAB / UPC, va treballar a l'estudi Enric Miralles - Carme Pinós el 1989 i va ser redactor de la revista *Quaderns d'Arquitectura i Urbanisme* entre 1989 i 1993. Coordinador dels concursos del XIX Congrés de la Unió Internacional d'Arquitectes (1996) i del concurs 2G per a la seu de la Fundació Mies van der Rohe (Gustavo Gili, 1998), ha comissariat les exposicions *<40 Joves Arquitectes a Catalunya* (COAC, Barcelona, 2003, amb Quim Rosell) i *Construccions Patents: Arquitectura feta a Catalunya* (Deutsches Architekturmuseum, Frankfurt, 2007, amb Jaime Salazar i Ricardo Devesa).

“La voluntat d’“intervenir en el camp” és un dels trets principals de la cultura arquitectònica local, per davant de l’interès en els valors de l’edifici com a objecte. I no és casual, per tant, que l’espai públic i el projecte urbà hagin estat camps especialment fructífers per als arquitectes que treballen a Catalunya. Avançant i complementant una concepció renovadora de la disciplina arquitectònica impulsada des del món acadèmic anglosaxó a través del concepte de landscape urbanism i d’altres intents de redefinir la vinculació de l’edifici amb el paisatge /3/, aquí existeix un consens quasi històric sobre el fet que l’arquitectura construeix territori i s’integra en el procés d’acumulació de capes històriques que el conformen. L’obra arquitectònica és geologia, paisatge i, sobretot, infraestructura física i social que contribueix a la consolidació o transformació d’un determinat context. És un element connector, regenerador i catalitzador: connexió entre activitats i àmbits territorials; regeneració dels teixits urbans i de les dinàmiques d’utilització d’aquests espais; catalitzador de noves realitats per mitjà de la generació de nous potencials de relació, de participació i d’apropiació.”

(fragment del text “No voldríeu pas contractar un arquitecte català?” del Catàleg de l’exposició *Arquitectura Catalana 2004-2009, retrat d’un temps*)

Crèdits

Exposició

Arquitectura catalana 2004-2009, retrat d'un temps

6 d'octubre 2009 – 1 de gener 2010

Cité de l'Architecture & du Patrimoine – Palais de Chaillot

Pavillon de tête – 1 place du Trocadéro – Paris 16^a (metro Trocadéro)

Producció

Col·legi d'Arquitectes de Catalunya

Cité de l'Architecture & du Patrimoine

Departament de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya

Comissaris

Francis Rambert

Esteve Bonell

Marta Peris

Albert Ferré

Coordinació general i disseny

Departament de Cultura del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya

Gràfica

Ulises Chamorro – Actar Pro

Fotografies

Xavier Arenós

Francesc Bacardit

Aleix Bagué

Jordi Bernadó

Hélène Binet

Joan Callís

Roger Casas

Fernando Casals

Lluís Casals

Jorge Díaz

Andres Flajszer

Ferran Freixa

Àlex García

Adrià Goula

Marcela Grassi

Jordi Guillumet

José Hevia

Lourdes Jansana

Gabriel Lerma

Teresa Llordés

Duccio Malagamba

Miquel Mariné

Sergi Padura

Pedro Pegenaute

Pixelstudio-Produccions

Marta Poch

Eugeni Pons

Jordi L. Puig

Ramon Prat

Eugeni Pons

Ariel Ramírez

Oriol Rigat

Joan Roig

Lluís Ros

Mònica Rosselló

Eva Serrats

Hisao Suzuki

Tavisà

Jordi Tost

Francisco Urrutia

Thomas Vihelm

Diego Yriarte

Presentació a la Cité de l'Architecture & du Patrimoine

Coordinació

Responsable del Servei de Producció de l'IFA

Myriam Feuchot

Caps de projecte

Anne Roumet, Delphine Dolfuss, Fred Chung

Direcció

Jonathan Deledicq

Cap de comunicació (Cité)

Jean-Marie Guinebert

Grafista (Cité)

Guillaume Lebigre

Cap de premsa

Agostina Pinon

Amb la col·laboració de

Institut Ramon Llull

Diputació de Barcelona

